

Valplattform 2002

På valdagen är alla röster lika mycket värda. Så är det inte på den "fria marknaden" där istället principen enkrona-en röst gäller. Därför är det viktigt för ossom inte har stora förmögenheter eller makten över media att gå och rösta. En stark vänster i riksdagen, i kommuner och i landsting kan göra mycket för att öka rättvisan och fördjupa demokratin.

RÄTTVISA OCH SOLIDARITET

Vänsterns uppgift är att förändra samhället från grunden. Det handlar om att ifrågasätta vedertagna sanningar, utmana den ärvda makten och att demokratisera samhället. Vi i vänsterpartiet vill använda den makt som finns i riksdag, landsting och kommuner till att i varje läge bekämpa orättvisor, odemokratiska maktstrukturer och bristande solidaritet. Vi vill avskaffa klasskillnader och könsorättvisor och skapa ett välfärdssamhälle där alla människor, oavsett plånbokens tjocklek, har rätt till en god sjukvård, barn- och äldreomsorg och en bra utbildning. Alla människor ska ha rätt till en bostad, ett arbete och trygghet när de blir sjuka eller arbetslösa. Dessutom ska alla ges möjlighet till en meningsfull fritid och ett rikt kulturliv. Vänsterpartiet vill att alla barn och vuxna ska ges rimliga möjligheter att utöva och ta del av alla sorters kultur. Dessa rättigheter ska vara ett gemensamt ansvar. Skatter ska tas ut för att finansiera den offentliga sektorn så att de som har mest betalar mest. Den som har störst behov ska prioriteras vid välfärdens fördelning. Idag utgår inte makten från folket. Kortsiktig spekulation, stora aktieägare och multinationella företag styr över människors liv. Män har generellt mer makt, högre löner och större förmögenheter än kvinnor. Människor med utländsk bakgrund har allmänt sett en högre arbetslöshet, lägre löner och sämre hälsa. Det beror inte på att demokratiska beslut fattats om att det ska vara så. Det handlar om att Sverige är ett kapitalistiskt samhälle där arbetarklassen exploateras, med ett patriarkalt maktsystem där kvinnor systematiskt underordnas män och med en institutionaliserad rasism där invandrare konsekvent exkluderas och marginaliseras. Vissa partier vill få oss att tro att deras politik gynnar alla. Det är inte sant. Alla tjänar inte heller på vänsterpartiets politik. Den som vill slippa betala skatt för en generell välfärd och vill behålla sin höga lön för egen konsumtion förlorar på vänsterpartiets politik. Den som anser att kvinnor ska ha sämre löner och mindre makt än män bör rösta på något annat parti än vänsterpartiet. Den som tycker att storföretag ska ha mer att säga till om och vill föra in Sverige i EMU har inget stöd av vårt parti. Den som menar att Sverige ska minska biståndet till fattiga länder och ta emot färre flyktingar hör inte hemma hos oss. Den som tycker att vinstintresset är viktigare än en bra miljö blir knappast nöjd med vår politik. Vi tycker inte att du som röstar på vänsterpartiet ska överlåta åt oss att bekämpa orättvisorna. Vi vill förändra tillsammans med dig. Politiskt förtroendeval da får inte bli isolerade från de människor som valt dem. Vi arbetar både i de parlamentariska församlingarna och i människornas vardag. Vi engagerar oss i föreningar och i radikala rörelser. Under den senaste mandatperioden har vänsterpartiet samarbetat med socialdemokraterna och miljöpartiet i riksdagen. Vi har haft inflytande i många kommuner och landsting. Vår målsättning har varit att driva politiken åt vänster. Vi har uppnått en del men vi är inte nöjda. Vi försvarar, till skillnad från övriga riksdagspartier, arbetarrörelsens klassiska värderingar om arbetarpolitik och socialism.

MINSKA KLASSKILLNADERNA OCH KÖNSORÄTTVISORNA

Arbete åt alla

Grunden för att upprätthålla ett solidariskt välfärdssystem är ett folk i arbete. För vänsterpartiet är arbete åt alla viktigare än inflationsbekämpning. En väl utbyggd offentlig sektor är fortfarande en förutsättning för kvinnors möjlighet till ekonomiskt oberoende. Fler jobb måste till i både offentlig och privat sektor. Det kräver en aktiv näringspolitik, en bättre arbetsmiljö som ger plats för alla, bra förutsättningar för småföretagande och en miljöomställning till en hållbar produktion.

Skola, vård och omsorg måste byggas ut, kvaliteten måste säkras och personalen få bra arbetsmiljö och rättvisa löner. Detta kräver att kommuner och landsting tillförsäkras mer pengar. Arbetsmarknaden speglar de maktförhållanden som finns i samhället. En särskilt svår situation har de människor som på grund av etnisk diskriminering aldrig lyckats få en anställning och därför står utanför a-kassa och sjukförsäkring. Men också om du har ett arbete avslöjas

könsorättvisor, rasism och klassförtryck. Svensk arbetsmarknad är starkt segregerad och kvinnor och män återfinns i stor utsträckning på skilda delar.

Diskrimineringen av kvinnor och personer med utländsk bakgrund kan avläsas i att de ofta har lägre lön, sämre anställningstrygghet och arbetstider, annorlunda tilldelning av arbetsuppgifter, sämre möjlighet till vidareutbildning med mera. Klasskillnaderna slår igenom och de allra största orättvisorna utsätts kvinnor inom handel, vård, omsorg och industri för. Och då främst de unga. Trots all jämställdhetspolitik minskar inte löneskillnaderna mellan könen. Minskade skillnader vad gäller utbildning och arbetslivserfarenhet har inte heller bidragit till att löneklyftorna minskat. Kvinnor har lägre lönenivå än män inom samtliga branscher. Största orsaken till löneskillnaderna ligger i att kvinnor och män arbetar inom olika yrken och sektorer och att traditionellt kvinnliga arbetsuppgifter har lägre status och därmed lägre lönenivåer.

Men verklig rättvisa kräver att de patriarkala maktstrukturerna försvinner och att könssegregeringen på arbetsmarknaden bryts.

Lagstiftningen mot diskriminerande löneskillnader mellan kvinnor och män har skärpts men vi måste kräva att den efterlevs. Marknadskrafter kan aldrig rättfärdiga diskriminering.

Det finns de som tjänar på arbetslösheten eftersom den skapar ytterligare klass- och könsskillnader. Med hög arbetslöshet förstärks arbetsgivarnas ställning. Fackligt arbete och berättigade krav på rättvisa löner, bättre arbetsmiljö och rimliga arbetstider försvåras.

Arbetsgivare och kapitalägare vill att konkurrensen om jobben ska vara stor, samtidigt som det ska finnas en reservarbetskraft som kan kastas in i produktionen under högkonjunktur.

Att vara arbetslös är ett gissel. Sociala tragedier följer av passiviserande långtidsarbetslöshet. I Sverige var målet om full sysselsättning länge oomstritt. Men sedan anpassningen till EUs ekonomiska politik påbörjades har arbetslösheten accepterats allt mer bland de politiskt ansvariga. Efter flera år av högkonjunktur är en öppen arbetslöshet på fyra procent, med stora regionala skillnader, ett misslyckande.

Samhället måste ta ansvar för att alla har en ekonomisk trygghet om arbetslösheten slår till. A-kassans ersättningsnivå ska återställas till 90 procent utan karensdagar. A-kassans golv och tak ska höjas. Ingen ska tvingas till förnedrande, meningslös sysselsättning under arbetslösheten. För att motverka social snedrekrytering till högre studier och möjliggöra ett livslångt lärande vill vi införa studielön.

På dagens arbetsmarknad får alltför tillfälliga jobb, timvikariat eller korta projektanställningar. Våra försäkringssystem är inte anpassade till dessa anställningsförhållanden, utan till heltids- och visstidsanställningar. Detta leder till att allt färre omfattas av försäkringssystemen. Kvinnor, ungdomar och invandrare tillhör de särskilt drabbade grupperna. Fram till att den fulla sysselsättningen är återupprättad måste inträdesreglerna förändras och grundersättningen höjas. Därigenom minskas också kostnaderna för kommunerna.

Alla anställda ska ha rätt till trygghet i anställningen. Otrygga villkor skapar oro om framtiden och ökar makten för arbetsgivarna. De mest otrygga anställningsvillkoren har kvinnor i LO-kollektivet, och när turordningsreglerna sätts ur spel riskerar kvinnor som grupp och fackligt aktiva att drabbas mest. Därför måste anställningstryggheten stärkas och fasta heltidsarbeten ska vara normen. Turordningsreglerna ska återställas så att småföretagare inte kan säga upp vem de vill. Vi driver en politik som motverkar användningen av bemanningsföretag i offentlig verksamhet. Vi slåss för en utvecklad arbetsrättslagstiftning och en stärkt strejkrätt.

Alla behövs i arbetslivet, alla kan göra värdefulla insatser. De ökade kraven i arbetslivet har gjort att många grupper fått allt svårare att hävda sin rätt till arbete.

Invandrare har särskilt svårt att få arbete och de arbeten som erbjuds är ofta låglönejobb.

Särskilt höga murar finns för högutbildade personer. Dessa murar måste rivas. Bland unga med utländsk bakgrund är arbetslösheten dubbelt så hög som bland andra unga. Att inte ha arbete, att inte vara behövd och att inte kunna göra rätt för sig är den allvarligaste anledningen till segregation.

Funktionshindrade och arbetshandikappade har också svårt att komma in på arbetsmarknaden. Vänsterpartiet vill stärka arbetshandikappades och funktionshindrades möjligheter till arbete, bland annat genom att höja taken för lönebidraget.

DET BEHÖVS EN SÄRSKILD KVINNOKAMP

Över hela världen, också i Sverige, diskrimineras kvinnor på grund av sitt kön. Det är ett faktum och strider mot grundläggande mänskliga rättigheter. Att tala om kvinnor som grupp möter fortfarande motstånd. Självklart är kvinnor ingen homogen grupp. Skillnader på grund av klass, etnisk bakgrund, ålder eller sexuell läggning är avgörande för kvinnors livsvillkor, de ojämlika maktrelationerna mellan könen genomsyrar förhållanden mellan kvinnor och män på samhällets alla områden och begränsar kvinnors liv. Därför har kvinnor som grupp också ett gemensamt

intresse som skiljer sig från mäns.

Vänsterpartiet ser som sin uppgift att formulera en offensiv politik utifrån detta intresse, och ser feminismen som en politik för att bekämpa det särskilda kvinnoförtrycket.

Exemplen på kvinnors underordning kan göras lång. LO-kvinnor befinner sig längst ner i lönetrappan. LO-männens genomsnittslön ligger däremot högre än TCO-kvinnornas löner.

Förändringarna och nedskärningarna i det svenska välfärdssystemet får särskilda konsekvenser för kvinnors möjligheter till ett självständigt liv.

Mäns våld mot kvinnor, pornografi och prostitution är toppen på det isberg som under ytan döljer vardagliga företeelser. Trots en ambitiös jämställdhetspolitik kvarstår könsorättvisorna på område efter område.

En jämställdhetspolitik som nöjer sig med att officiellt ge könen lika rättigheter kan inte på allvar utmana manssamhället. Den svenska jämställdhetspolitiken måste därför förändras i feministisk riktning.

BARNS RÄTTIGHETER

Barnens situation i vårt land har försämrats påtagligt de senaste decennierna. Det beror på att familjernas ekonomi har försämrats i förhållande till andra grupper. Detta gäller särskilt ensamstående mödrar. Av hänsyn till arbetsbörda och ekonomi väljer alltför många kvinnor att bara föda ett barn. Sex timmars arbetsdag verkar avlägsen.

På förskolorna växer barngrupperna och klasserna i skolorna blir större. Samtidigt försvinner stödpersoner som skolsköterskor, kuratorer, vaktmästare och fritidspedagoger. Ungdomsgårdar tvingas dra ner på öppettider eller slå igen. Invandrar- och flyktingbarn är särskilt utsatta. Långt ifrån alltid tas hänsyn till barnens bästa.

Vänsterpartiet vill att satsningen på barn kraftigt ökar, att barnkonventionen följs och att barnkonsekvensanalyser görs innan nya lagar stiftas och innan beslut om reformer och besparingar fattas.

SEX TIMMARS ARBETSDAG

Alltsedan arbetarrörelsen organiserade sig, för rösträtt och åtta timmars arbetsdag, för mer än hundra år sedan, har kampen om vem som ska ha fördelen av att produktionen rationaliseras förts. Arbetstidens längd och förläggning har varit central i arbetet för att minska arbetsgivarnas makt. Vänsterpartiets mål är sex timmars arbetsdag med bibehållen lön.

Med restider, hämtning och lämning av barn samt planerad övertid har arbetstiderna ökat de senaste åren. Många kvinnor betalar själva för att förkorta sin arbetstid och försämrar sin lön för att hinna med allt det som måste hinnas med.

Kvinnor arbetar generellt mer än män. Mäns arbete är i större utsträckning avlönat medan kvinnor tar mer ansvar för det oavlönade arbetet. En förkortning av arbetstiden måste syfta till mer jämlika villkor mellan män och kvinnor. Därför ska veckoarbetstiden i första hand förkortas. Målet är sex timmars arbetsdag. Det förslag som finns om att förstärka löntagarnas rätt att bestämma när och hur semesterdagar ska tas ut är bra, men det är ingen arbetstidsförkortning och ingen jämställdhetsreform.

Tempot i arbetslivet har ökat. Alltför många sjukskrivs på grund av överansträngning och utbrändhet. En arbetstidsförkortning kan motverka detta. En av de viktigaste aspekterna är att det ger ökad livskvalitet genom att tiden räcker till för barn, fritid, fackligt och politiskt arbete och umgänge med släkt och vänner.

Anställda måste få ett större inflytande över sina arbetstider. Genom att normen för heltidsarbete sänks, samtidigt som arbetstidens förläggning avgörs i förhandlingar mellan fack och arbetsgivare, får vi arbetstider som anpassas till människor i stället för tvärtom.

RÄTTVIS FÖRDELNING

Sverige är ett klassamhälle. Löneskillnaderna har ökat de senaste femton åren i Sverige.

Samtidigt har skatter sänkts mer för de högst avlönade än för de lågavlönade. Orättvisorna i Sverige har ökat vilket bidragit till ökade skillnader i ohälsa. Tunga och enahanda arbetsuppgifter värderas lågt medan yrken med stor självständighet och god arbetsmiljö ger de högsta lönerna. I detta samhälle diskrimineras kvinnor och människor med utländsk bakgrund systematiskt.

Kvinnor tjänar i genomsnitt 20 procent mindre än män. Kvinnors traditionella yrken nedvärderas lönemässigt jämfört med mansdominerade yrken. Bland personer med utländsk bakgrund ligger inkomsterna i genomsnitt 30 procent lägre än de etniska svenskarnas, och i högkonjunktur används de som reservarbetskraft för de minst kvalificerade jobben.

Bostaden ska ses som en rättighet, inte som en vara bland andra. Segregationen i storstäderna ökar så att de med mycket pengar helt dominerar vissa villaområden och attraktiva

innerstadslägen. Samtidigt hänvisas de som saknar förmögenhet, höga inkomster eller kontakter till dåligt underhållna ytterområden. För att komma tillrätta med segregationen måste samhället ta ansvar för att det finns hyresrätter med rimliga hyror även i attraktiva områden. Utförsäljningen av allmännyttan och omvandlingen av hyresrätter till bostadsrätter måste upphöra. I många kommuner behövs en ökad andel bostäder inom allmännyttan. I andra kommuner behöver den befintliga allmännyttan stöd. Det gemensamma syftet är att garantera rimlig boendestandard och låga hyror i alla delar av landet.

Hyresgästernas inflytande och självförvaltning måste öka.

För att motverka den skeva fördelningen av makt, inkomster och förmögenheter måste löneorättvisorna bekämpas och skattesystemet bli mer progressivt. De som tjänar mest ska betala en större del av sin inkomst i skatt och förmögenheter ska beskattas. För att inte stora resurser ska undandras från beskattning måste krafttag tas mot den ekonomiska brottsligheten. Pensioner och ersättningar vid sjukdom, arbetsskador, föräldraledighet och arbetslöshet måste ge trygghet så att inga privata försäkringar behövs.

För att detta system ska fungera krävs att även de med höga löner får en rimlig del av sin inkomst i ersättning vid sjukdom eller arbetslöshet. Om högavlönade ska betala en större del av sin inkomst i skatt så måste de också känna att samhället tar ett ansvar även för deras trygghet. All erfarenhet visar att ett sådant generellt system innebär att resurser omfördelas till dem som har störst behov. Ett så kallat grundtrygghetssystem, som innebär att alla får en lika låg ersättning när de är sjuka, leder obönhörligen till att de som har råd köper sina egna försäkringslösningar medan lågavlönade får hålla tillgodo med allmosor. Ett sådant system blir på sikt mer orättvist.

VÄLFÄRDENS KÄRNA

Privata lösningar innebär att alla förväntas se till sina egna pensionspengar, sin egen trygghet vid sjukdom och arbetslöshet och till sina egna barns rätt till en bra skola och barnomsorg. Vänsterpartiet vill istället arbeta för en bra sjukvård, skola, barnomsorg, rättvis pension och sjukförsäkring för alla. Den borgerliga valfriheten är i grunden falsk, eftersom den gör välfärden till en vara. När offentlig verksamhet marknadsanpassas ökar valfriheten för dem som har gott om pengar, men det ger sämre trygghet och service för flertalet. En av de största orättvisorna i dagens Sverige är ohälsan som är starkt kopplad till den sneda fördelningen av makt och pengar. Detta innebär att folkhälsopolitiken måste få en mer framskjuten position.

Vi vill att alla ska garanteras en bra vård och utbildning. Hälso- och sjukvård ska betalas gemensamt och drivas i offentlig regi. Vården ska styras av behoven, inte av plånboken.

Alternativa driftsformer kan fungera som komplement till den offentliga vården. Men hälso- och sjukvård ska aldrig drivas av vinstintresse. Detsamma gäller skolan. Privatskolorna öppnar för att de rika och aktiva ser till att deras barn får den bästa utbildningen, de finaste lokalerna, de mest erfarna lärarna och de dyraste läroböckerna. Segregationen mellan olika samhällsklasser ökar. Vi vill istället öka kvaliteten, personaltätheten och elevinflytandet i den gemensamma skolan. Likaså måste kommunerna få ökade möjligheter till insyn och kontroll över privatskolorna. Dessutom vill vi utöka brukarinflytandet i hela den offentliga sektorn.

I handikappolitiken måste den enskildes behov stå i centrum så att var och en ges möjlighet till oberoende. Det handlar om att motverka diskriminering och utöka tillgängligheten.

Sanktionsmöjligheter måste finnas mot kommuner och landsting som inte genomför den nationella planen för handikappolitiken.

90-talets nedskärningar har satt djupa spår i den generella välfärden. Stora grupper som ensamstående med försörjningsansvar, familjer med invandrarbakgrund och pensionärer med låg eller ingen ATP har missgynnats trots de senaste årens tillväxt.

Dessa grupper står ofta utanför arbetsmarknaden och är beroende av offentliga försörjningssystem, bland annat pensionssystemet som inte räknats upp i någon nämndvärd omfattning under 1990-talet.

Samtidigt som vänsterpartiet vill utveckla den generella välfärden vill vi rikta fördelningspolitiken i första hand till de mest utsatta grupperna. Det innebär bland annat att vi vill höja underhållsbidragen och bostadsbidragen. Vi vill höja bostadstillägget och de lägsta pensionsnivåerna och återställa basbeloppsnivån för ATP-pensionärerna så att dessa grupper slipper en fortsatt nerskrivning av sina pensioner och att alla kan leva ett värdigt liv utan diskriminering.

Men de största förlorarna under 90-talet är barn och unga. Med utgångspunkt i barnkonventionen vill vi minska hälsoklyftorna.

Nedskärningar tillsammans med privatiseringar har lett till försämring av äldreomsorgen, inte minst när det gäller tid för meningsfullt innehåll under dagen som sociala aktiviteter, kultur och att få komma ut. Insatser som tidigare utfördes av hemtjänsten görs idag åter av anhöriga, de flesta kvinnor. Nedrustningen av äldreomsorgen ökar på kvinnors obetalda omsorgsarbete. Många äldre känner oro för vad som skall hända om de blir beroende av vård och omsorg. Äldre har rätt till en äldreomsorg med god kvalitet där de själva kan påverka vilka insatser de får och hur de utförs. De äldres önskemål och synpunkter skall stå i centrum för äldreomsorgen. Personalen, till stor del kvinnor, går på knäna och sjuktagen stiger i höjden. Nu behövs mer pengar och fler anställda i kommuner och landsting för att säkerställa kvalite, rimliga löner och goda arbetsvillkor. De som arbetar inom vården och skolan ska ha inflytande över schemaläggning, arbetsorganisation och utveckling av verksamheten. Att fördjupa demokratin och inflytandet är viktigt för såväl anställda som brukare och medborgare. Vänsterpartiet vill uppmuntra många olika former av kultur som skapar gemenskap och ger uttryck för människors känslor. Vi stödjer såväl amatörkulturen som den professionella kulturen. Kapitalismens marknadsmekanismer hotar mångfalden i åsiktsbildning och åsiktspridning. Det är därför viktigt att slå vakt om offentliga arenor där folkrörelserna har stort inflytande. I vårt informationssamhälle upptar massmedierna en stor del av människors fritid och präglar vår syn på omvärlden. Medieindustrin har tagit makten över det offentliga samtalet. Vänsterpartiet anser att ett gemensamt samhällsansvar är nödvändigt för att de teknologiska framstegen ska bidra till en demokratisk samhällsutveckling. Vi vill bryta de stora privata koncernernas makt, värna yttrandefriheten för alla och garantera en allsidig tillgång till information. Vänsterpartiet står för en socialpolitik där rätten till vård och behandling är självklar. Det är kvalitetsaspekter som ska avgöra vårdinsatserna, inte det budgetmässiga läget i kommunerna. Alltför ungdomar testar narkotika, alkoholkonsumtionen går upp och allt fler människor slås ut, speciellt drabbas kvinnor. Vänsterpartiet vill därför förstärka resurserna till missbruksvård och psykiatrisk vård och till förebyggande arbete.

LIKA VÄRDE

Vänsterpartiet är ett anti-rasistiskt parti och kämpar för ett samhälle fritt från rasism och diskriminering, där varje människa har lika rätt och möjlighet att försörja sig själv, påverka sin situation och delta i den demokratiska samhällsutvecklingen. Invandrade grupper har svårt att få jobb, oavsett utbildningsnivå. De som allra mest utsätts för diskriminering är invandrade kvinnor. Alla arbetsgivare måste ta ansvar för mångfalden på arbetsplatserna. Invandrare ska ges möjlighet att, till exempel via praktik, komma in på arbetsmarknaden. Svenska för invandrare och annan utbildning måste förbättras och utländska examina måste tas tillvara bättre. Speciella åtgärder måste riktas mot de bostadsområden där många invandrare bor och där det ibland finns särskilda sociala problem.

Vänsterpartiet arbetar för att Sverige ska få en mer human flyktingpolitik. Vi vill att den politik som med alla medel försöker hindra asylsökande att ta sig till EU ska ändras. Därför anser vi att Sverige bör lämna

Schengenavtalet. Vi vill ha en rättssäker asylprövning med korta väntetider som ger möjlighet för flyktingar att snabbt kunna ta arbete i Sverige. Kvinnor har idag inte samma rätt till skydd som män. Förföljelse som kvinnor utsätts för, och som på olika sätt är knutna till kön, leder nästan aldrig till asyl som flykting eller till uppehållstillstånd som skyddsbehövande. Denna diskriminering är oacceptabel. Den innebär att många kvinnor som befinner sig i direkt livsfara inte får det skydd som de har rätt att kräva. Sverige måste därför ändra sin lagstiftning så att kvinnors asylskäl erkänns. För att uppnå respekt för varje människas identitet, sexuella läggning och könstillhörighet krävs en lagstiftning som inte diskriminerar och särskiljer. En lagstiftning där alla har samma rättigheter i alla frågor.

Vi vill slå vakt om och utveckla rättigheterna och möjligheterna för våra nationella minoriteter som samer, tornedalingar, romer, judar och sverigefinnar att utveckla sin kultur och sitt språk. Historiska orättvisor i mark- och ägandefrågor måste lösas.

MINSKA STORFÖRETAGENS MAK

De stora företagen har stor makt över människors liv och vardag. Kvartalsrapporter och aktieutdelningar går före långsiktighet och socialt ansvar. Även vinstgivande verksamheter läggs ner i jakten på profit. Människor sågs upp och våra gemensamma investeringar i infrastruktur och utbildningar som anpassats efter företagen förloras i värde. Vi vill bryta storföretagens makt och stärka de anställdas rättigheter. Vinstgivande storföretag måste

tvungas ta ett ekonomiskt och socialt ansvar vid nedläggningar. Löntagarna måste få ett bättre ekonomiskt och lagmässigt stöd att rekonstruera och ta över driften av nedläggningshotade företag.

På internationell nivå måste den skadliga spekulationsekonomin bekämpas. En Tobinskatt på internationella valutatransaktioner skulle dels kunna fungera dämpande på spekulatören och dessutom ge inkomster till fattigdomsbekämpning. Med internationellt fackligt samarbete kan barnarbete, utsugning och utnyttjande bekämpas. Vi vill utöka den fackliga konflikträtten över nationsgränserna.

Pensionsfonder och andra offentliga aktörer på kapitalmarknaden ska investera sitt kapital i syfte att bekämpa köns- och klassorättvisor, utjämna makten mellan arbete och kapital och till att främja en god och rättvis hushållning med jordens resurser.

RÄTTVIST MILJÖUTRYMME

Vårt sätt att producera och leva måste ändras drastiskt för att kunna bli långsiktigt uthålligt. I den rika världen kan vi inte fortsätta konsumera merparten av jordens resurser. Därför måste miljöpolitikens mål vara att vi bara använder en rättvis andel av miljöutrymmet. Detta kräver en effektiv och minskad resursanvändning och kraftigt reducerade utsläpp av miljöförstörande ämnen. Vinstintressen och sysselsättningskrav får inte överordnas målet om en ekologiskt hållbar utveckling.

Vänsterpartiet anser att för samhället avgörande infrastruktur som till exempel energibolag och vattenverk ska ägas av folket gemensamt och inte enbart drivas i vinstintresse. Genom en grön skatteväxling kan resursslöseriet minska. Tillsynen av miljö- och kemikalielagstiftningen måste bli mycket effektivare. Straffen för miljöbrott bör skärpas och det skall bli lättare att fälla dem som gör sig skyldiga till miljöbrott.

Ett av de allvarligaste miljöproblemen är klimatförändringar orsakade av utsläppen av växthusgaser. För att kraftigt minska utsläppen vill vi öka förutsättningarna för minskad energianvändning och främja miljövänlig och energisnål teknik och förnybara bränslen. Utvecklingen av kärnkraften ska fortsätta. Vi vill öka de ekonomiska resurserna för att möjliggöra sanering av förorenad mark runtom i landet.

Vänsterpartiet verkar för en jämställd och sammanhållen trafikpolitik. Kollektivtrafiken ska byggas ut. Transporter ska föras över från väg till järnväg och sjöfart. Alla transporter måste bära sina fulla miljökostnader. Vi vill kunna bedriva en mer långtgående miljöpolitik än vad EUs fria varumarknad idag ger oss rätt till och vi vill lägga om jordbrukspolitiken i mer miljövänlig riktning.

Idag kan vi inte fullt ut överblicka de olika risker som finns med genetiskt modifierade grödor. Vi vill därför tillämpa försiktighetsprincipen och ha ett förbud - ett moratorium - mot kommersiell odling av genetiskt modifierade grödor (GMO) till dess vi vet konsekvenserna av att sätta ut dessa grödor.

Över hela jorden hotas i dag den biologiska mångfalden, det vill säga den mångfald av livsformer och naturtyper som utgör jordens ekosystem. Den mångfald som idag går förlorad kan inte återskapas. Allt bistånd från Sverige borde prövas utifrån en miljösynpunkt, så att det inte bidrar till att utarma biologisk mångfald i andra länder.

Den biologiska mångfalden i Sverige hotas framförallt av kortsiktiga vinstkrav i skogs- och jordbruket. Därför måste bevarandet av biologisk mångfald vara en utgångspunkt för både lagstiftning och beslut om ekonomiska villkor för dessa näringar.

Målsättningen bör vara att bevara alla djur- och växtarter i Sverige.

Vi anser att behandlingen av djuren måste utgå från att de är kännande varelser.

Djurskyddslagen måste efterlevas så att djur ges utrymme för sitt naturliga beteende. Vi vill minimera långa djurtransporter och ställa strikta krav på slakterinäringen. Djurförsök ska bara utföras när andra alternativ saknas och när syftet verkligen är berättigat. Vi vill avskaffa pälsfarmer och vi vill förbjuda uppfödning av höns i burar.

REGIONAL RÄTTVISA

Det behövs ekonomisk utveckling i alla regioner. För att detta ska bli verklighet måste samhället aktivt omfördela mellan olika landsdelar. Det regionala självstyret ska utvecklas. Kommunikationerna måste förbättras, exempelvis med fler regionala snabbtåg. Taxorna för kollektivtrafiken ska vara låga så att den kan utnyttjas av alla. Vagnätet måste vara i gott skick även i glesbygden. Beskattningen av bilismen måste differentieras utifrån regionala skillnader. Reseavdragen ska höjas för arbetsresor i glesbygd.

Lokala och regionala investeringsfonder för att underlätta för nya företag ska skapas. Många regioner som har svag tillväxt är rika på naturtillgångar. Lokal förädling av råvaror kan ge många nya jobb. En miljöomställning med biobränslen och bioenergi ger arbete över hela

Sverige. En del av vinsterna från vattenkraften ska återföras till de vattenkraftproducerande regionerna.

För att människor ska kunna leva och arbeta och driva företag i hela landet krävs tillgänglighet till informationsteknik och samhällsservice. Vi vill slå vakt om det generella välfärdssystemet som bygger på att alla har rätt till bra utbildning, god omsorg och vård oavsett var de bor.

Rättvisa villkor för glesbygden är också en förnuftig politik för storstädernas invånare.

Koncentrationen till

ett fåtal tillväxtregioner leder inte bara till minskat skatteunderlag och försämrad service i glesbygden, den leder också till segregation, bostadsbrist och sociala problem i tätorterna.

GLOBAL RÄTTVISA

Det finns fler fattiga och fler mycket rika i världen än någonsin tidigare. Samtidigt finns det resurser som gör att ingen skulle behöva leva fattig eller svälta. Problemet är hur resurserna fördelas.

En majoritet av dem som lever i absolut fattigdom är kvinnor och flickor. En tredjedel av alla kvinnor i aländerna är analfabeter. 110 miljoner barn går inte i skolan och en majoritet av dessa är flickor. De allra flesta som flyr undan krig och konflikter är kvinnor. En halv miljon kvinnor dör årligen i samband med barnafödande, kvinnor saknar ofta äganderätt till det hus de bor i eller den jord de brukar och lever i rättslöshet. Det är därför vi brukar säga att fattigdomens ansikte är en kvinnas.

Globaliseringen är inte ny. Men maktförhållandena har förändrats i takt med att kommunikationer utvecklats, de transnationella företagens makt har ökat och att en allt större andel av kapitalet används till kortsiktig spekulation. Rika länder och multinationella företag har genom denna utveckling getts allt större möjligheter att styra utvecklingen.

Miljoner kvinnor i u-länder har anställts i tillverkningsindustri och exportjordbruk som en följd av de fattiga ländernas satsning på exportindustrier. Kvinnor har generellt lägre löner och sämre arbetsvillkor än män. Detta brukar kallas för arbetets feminisering. De fattiga länderna konkurrerar med låga löner och den billigaste arbetskraften är de fattigaste av de fattiga, det vill säga kvinnor i u-länderna. Därför måste Sveriges bistånd genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv och en större del av biståndet gå till att förbättra kvinnors möjligheter till utbildning och hälsovård.

En omfattande handel kan ha både positiva och negativa konsekvenser. Till det positiva hör att den kan bidra till en välstandsökning medan negativa konsekvenser kan uppstå på grund av exempelvis ökade transporter. Dagens tullar och handelsregler gynnar nästan enbart de redan rika och försvårar dessutom ofta för länder att ställa höga miljökrav. Handelsreglerna måste därför förändras så att de bidrar till att utjämna skillnader mellan fattiga och rika och mellan kvinnor och män. Världshandeln måste anpassas till vad naturen tål. Därför måste fokus flyttas från västvärldens krav på tillgång till råvaror och avsättningsmarknader till de fattiga ländernas berättigade krav på utveckling. Internationella handelsavtal ska fullt ut respektera FN-konventioner om miljö och arbetsvillkor. Vänsterpartiet arbetar för en rättvis handel som gynnar goda arbetsvillkor och respekterar föreningsfriheten.

Världsbanken, Internationella Valutafonden och Världshandelsorganisationen WTO måste demokratiseras. USAs och EUs makt över dessa organisationer måste minska, de ska istället göras till delar av FNsamarbetet. De internationella institutionernas politik måste förändras från att ensidigt kräva avregleringar och ökade klasskillnader inom länder till att verka för hållbar utveckling, rättvisa och generell välfärd för alla. Fattiga länders skuldbörda till den rika världen måste minska genom att skulder avskrivs.

Biståndet från de rika länderna till världens fattiga måste öka och genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Sveriges bistånd ska återställas till en procent av bruttonationalinkomsten.

FN-konventionen om avskaffande av all diskriminering av kvinnor måste ges hög prioritet i det internationella samarbetet. Som ett första steg måste Sverige uppfylla Cotonouavtalets mål om bekämpande av könsstämpning, mödradödlighet samt hiv och aids.

I de stora orättvisorna ligger också ett hot mot säkerheten i världen. För att fred och säkerhet ska kunna byggas måste gapet mellan rika nord och fattiga syd minska. I en säkerhetspolitik för rättvisa behövs länder som står utanför militärallianser. Sverige ska därför förbli alliansfritt och vara en aktiv förespråkare för internationell rättvisa. FNs roll som internationell aktör i kampen mot terrorism måste stärkas. För att FN ska kunna ta sitt ansvar fullt ut för internationell fred och säkerhet måste segrarmakterna från andra världskriget avstå sin vetorätt och tredje världens länder få ett ökat inflytande i FNs säkerhetsråd. En internationell

brottsmålsdomstol måste inrättas för att bland annat döma i mål som behandlar brott begångna av internationella terrorister.

Stödet till det palestinska folkets rätt till ett eget land fritt från israelisk ockupation måste öka. Sverige ska ta tydlig ställning för förtryckta, ockuperade och utnyttjade.

REGERINGSMAKTEN

Under den gångna mandatperioden har vänsterpartiet arbetat målmedvetet för att vrida politiken mer åt vänster. Vi har uppnått en del, men vi är inte nöjda. Vi anser att en ny vänstermajoritet måste bedriva en betydligt radikalare politik än hittills. För det krävs ett starkare vänsterparti.

Vi vill att det gemensamma ägandet i samhället ska öka som en motvikt till det kortsiktiga, spekulativa kapitalet.

Vi vill sätta stopp för konkurrensutsättning och privatisering. Det statliga ägandet ska utvecklas på strategiska områden. Kvinnors makt måste öka.

Utsläppen av växthusgaser ska minskas genom en radikal minskning av de fossilbränslebaserade transporterna.

Nya beslut om att överföra makt till EU i stor omfattning, som medlemskap i EMU eller större fördragsändringar, ska avgöras av rättvisa folkomröstningar.

Budgetsystemet med utgiftstak måste förändras. Kommunernas och landstingens ekonomi måste förbättras så att kvaliteten i skolan och vården kan säkras.

Arbete åt alla ska vara det övergripande målet för regeringens ekonomiska politik.

En allmän arbetstidsförkortning ska inledas under mandatperioden.

Den regionala obalansen måste minska genom en aktiv statlig politik.

Den svenska militära alliansfriheten ska bestå och utvecklas.

Arbetsrätten ska förstärkas.

För att kunna utveckla politiken åt detta håll krävs en vänsterregering. Om vi kan finna en gemensam politisk plattform som bygger på denna grund vill och kan vänsterpartiet ingå i en regering.

I och med Sveriges medlemskap i EU har regeringens makt ökat på riksdagens bekostnad. Vi vill förstärka riksdagens roll. Det är regeringen, inte riksdagen, som företräder Sverige när lagar stiftas i EU och därför är det än viktigare vilka som ingår i regeringen. En vänsterregering måste respektera de olika grundläggande synsätten på EU.

I många sakfrågor som hanteras av EU har vänsterpartiet och socialdemokraterna likartade uppfattningar. Det gäller stora delar av EUs miljöpolitik, arbetet för ökad jämställdhet och behovet av en grundläggande reform av den centraliserade jordbrukspolitiken. På andra områden finns stor oenighet, det gäller exempelvis EUs militarisering, flyktingpolitiken och den gemensamma valutan. En vänsterregering måste respektera svensk militär alliansfrihet, arbeta för att ge EU en mer öppen och generös flyktingpolitik och garantera att EMU-frågan avgörs i en folkomröstning.

EU är i praktiken på väg att omvandlas till en kraftigt centraliserad förbundsstat. En vänsterregering måste motarbeta denna omvandling. Istället ska den arbeta för att makt förs tillbaka från EU till medlemsländerna och för att EU demokratiseras.

De borgerliga partierna vill bilda regering efter valet. En borgerlig regering skulle genomföra nya nedskärningar och ökad privatisering av offentlig verksamhet. Klasskillnaderna skulle öka, arbetstagarnas rättigheter försämrats och det skulle bli betydligt svårare att förbättra miljöpolitiken och jämställdheten mellan könen. Därför måste tillkomsten av en regering med borgerliga partier förhindras.

RÄTTVISA ÄR MÖJLIG

Vänsterpartiet är ett socialistiskt parti. Det samhälle vi lever i idag - det kapitalistiska samhället - baserar sig på fåtalets ägande av och makt över produktionen. Det är ett klassamhälle, där ojämlikheten är inbyggd i själva systemet, i hur arbetet och ägandet är organiserat. Men det ekonomiska system vi har idag är inte det bästa mänskligheten kan åstadkomma. Därför är vårt mål ett socialistiskt samhälle där alla människors lika värde utgör grunden för en rättvis samhällsordning och där demokratin också omfattar makten över ekonomin. Vänsterpartiets arbete mot kapitalismen är en skiljelinje mellan oss och alla andra partier.

Vänsterpartiet är ett feministiskt parti. Vi arbetar för ett samhälle fritt från könsförtryck i alla dess former. Det innebär att kvinnors makt måste öka och att politiken utgår från kvinnors erfarenhet och intresse. Grunden för en sådan politik är att kvinnor har rätt till ekonomisk och social självständighet. Lika grundläggande är kvinnors rätt till sin kropp och sexualitet och frihet från sexualiserat våld. En förutsättning för kvinnors självständighet och frigörelse är männens

ansvar för omsorgsarbetet.

Vi vill skapa ett samhälle som är ekologiskt hållbart och där vi bara använder en rättvis del av vårt samlade miljöutrymme. Det innebär att all politik också måste ta hänsyn till vad naturen tål. Bara den politik som gör det är långsiktigt möjlig och ansvarsfull.

Vänsterpartiet arbetar för en ny världsordning som ger alla människor på jorden rätt till ett värdigt liv. Den internationella solidariteten är avgörande för möjligheterna att skapa ett jämlikt och solidariskt samhälle.

Idag minskar mångas tilltro till demokratin. Färre engagerar sig och deltar i valen. Många upplever att deras röst har blivit mindre värd och att oavsett hur de röstar så genomförs en politik med nedskärningar och

ökade orättvisor. Men den som inte röstar överlåter åt de ekonomiska och politiska eliterna att fortsätta att bestämma. Vänsterpartiet betonar skillnaden mellan höger och vänster i politiken. Och vi säger öppet att inte alla vinner på vår politik.

Men det räcker inte att rösta på vänsterpartiet. Om människor håller tyst mellan valen så kan de som har den politiska makten fatta beslut som de flesta ogillar. Det som händer på arbetsplatser, i bostadsområden, på gator och torg avgör ytterst vad som kan beslutas i riksdagen.

Valet handlar om vilket samhälle vi ska ha, om vi ska utjämna skillnader eller förstärka dem. Vi står för en politik som bygger på solidaritet och rättvisa. Därför finns vänsterpartiet.